

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 26. maja 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 62.

Ivan Mohorič:

Nerazumljiva praksa.

Pred dobrim mesecem dni je smatrala Generalna direkcija carin za potrebno, da ukine odredbe glede računanja tare pri železnih sodih, ki je že štiri leta v veljavi, ter da uvede zopet stare predpise o tari iz leta 1907, ki ne ustrezajo potrebam današnjega časa, pa tudi ne načinu in običajem embalaranja blaga za prevoz po železnici. Nehote se nam vsiljuje vprašanje, kakšni so morali biti motivi, ki so privedli Generalno direkcijo carin do tega, da kot tič noj tišči glavo v pesek ter da si po štirih letih danes upa naenkrat trditi z vso resnostjo, da železni sodi niso običajna embalaža, da se morajo vsled tega cariniti skupno z blagom po brutoteži in sicer, da se, ako je carina na vsebino manjša kakor carina na železne sode, carini tudi vsebina po višji postavki za železne sode.

Kuriozni razpis carinske uprave št. 14.232 z dne 12. aprila, ki je izšel v »Službenih Novinah« št. 84 dne 14. aprila, je izzval v naših krogih kemične, tekstilne, usnjarske in barbarske industrije, pa tudi v vseh trgovskih krogih in podjetjih, ki se bavijo z nakupom in prodajo tehničnih potrebščin, veliko presenečenje, ker ima ta na videz brezpomembni ukrep za obratovanje industrije, kakor tudi za trgovino nedogledne posledice. Da ta trditev ni obrabljena običajna fraza, hočemo dokazati z naslednjim konkretnim dokazom:

Ze med vojno, posebno pa po vojni, se je v trgovini s kemikalijami in tehničnimi potrebščinami razvila v veliki meri uporaba železnih sodov, ki so v tedanjih nesigurnih prometnih priklakah nudili neprimerno večjo varnost, da pride pošiljatev nepoškodovana v roke odjemalca, kakor pa lesena embalaža. Uporaba železne embalaže se je tako razvila, da se danes lahko trdi, da pride skoro tri petine tekočin, ki se uvažajo v sodih iz inozemstva, v železni embalaži. Razlog temu je, da nabavni stroški za železno embalažo niso bistveno večji kot za leseno, da pa je varnost pošiljatev mnogo večja, riziko glede kaliranja in končno občutljivost napram poškodbam in vremenskim uplivom pri železni embalaži neprimerno manjša kot pri leseni. Absolutno prednost ima železna embalaža pri transportih, ki se oddremljajo na velike razdalje. Znano je, da velik del polfabrikatov, ki se prevažajo v sodih, prihaja v Slovenijo iz Hamburga ali preko Holandske, kakor na primer ribje olje, kosno olje itd., in je za take pošiljate praktično uporabljiva samo železna posoda. Končno pa je tehten razlog za uporabo železne embalaže tudi dejstvo, da jamči železnica za primanjkljaje samo v slučajih dokazane krivde od strani železnice. Pri lesenih sodih znaša primanjkljaj navadno po 5%, mnogokrat pa tudi več in so bili zato interese prisiljeni, da se skušajo z uporabo železnih sodov obvarovati pred primanjkljajem.

Tekočine, ki se uvažajo v železnih sodih, predstavljajo za našo industrijo, za prevozna sredstva, kakor tudi za obrtniške obrate neobhodno potrebne surovine, odnosno kemična pomožna sredstva za predelavo blaga ali za pogon obratov. Zato je na te predmete, v kolikor njih uvoz ni svoboden, določena razmeroma nizka fiskalna carina. Ker jih itak moramo uvažati iz inozemstva, nam vsaka fis-

kalna obremenitev itak samo podražuje našo industrijsko produkcijo. Ta podjetja so prišla vsled ukinjenja prej veljavnega razpisa v nemogoč položaj, da morajo plačati štiri do osemkratno carino od one, ki je na dotične vrste blago določena po tarifi in ki bi se praviloma smela na nje pobirati. Da morejo interese oceniti posledice nepremišljenega ukrepa Generalne direkcije carin, navajamo nekatere vrste tekočin, ki se uvažajo v železnih sodih in ki morajo plačati sedaj uvozno carino 80 odnosno še več dinarjev v zlatu, dočim so sedaj plačale le od 10 do 30 Din, kakor je razvidno iz naslednjih navedb:

Carinska pozicija	Predmeti	Uvozna carina
68 t. 2	kosno olje	10'—
69	ribje olje	10'—
110 t. 1/a	sirup od repe	20'—
110 t. 2	deksloza, sirupi itd.	25'—
176	proizvodi destilacije nafte:	
	1. bencin v sodih	30'—
	2. petrolej v sodih	7'—
	3. plinsko olje itd.	10'—
	4. parafinsko olje	30'—
178	material od katrana, črnega premoga itd.	5'—
179	lizol in podobni preparati	40'—
188	tekočine, pripravljene za pranje, barvanje in apretiranje itd.	30'—
189	surov glicerol	10'—
190	vazelin, lanolin itd.	30'—
191	kolomazi itd.	20'—
230	ekstrakti in snovi za strojenje kož	10'—
252	oljni kiti	12'—

Po statistiki zunanje trgovine lahko točno izračunamo, v kakšne milijonske vsote gre novo breme, ki se ga je s tem navalilo naši industriji in trgovini. Posledice bo čutil predvsem konzument, ki namesto znižanja cen, doživlja podražitev blaga. Degras se je na primer dosedaj prodajal v Ljubljani po tovarniški ceni 9 Din za 1 kg. Ribje olje, ki služi za izdelavo degresa, je stalo franko Ljubljana 7 dinarjev za 1 kg. Po novi uredbi se carina poviša na osemkratni iznos, torej za Din 7-70 na 1 kg tako, da se bo degreas moral za okroglo 8 Din podražiti. Kaj to pomeni za usnjarsko industrijo in kako se na tak način pospešuje uvoz inozemskih finalnih produktov, pač ni treba podrobneje razlagati.

Opisani postopek carinske uprave predstavlja v svojem jedru derogiranje zakona o carinskih tarifih potom naredb o tari iz leta 1907, kar je protizakonito in vsled tega nedopustno. Ni dvoma, da bodo upravičene pritožbe naših interesentov morale, če hočemo ostati pravna država, prodreti najkasneje pri državnem svetu in da je blamaža carinske uprave zato neizogibna. Vendar s tem situacija še ni razčiščena. Treba je razkrinkati mahinacije, kako pride do takih naredb in samovoljnosti, ki pomenijo za reden kupčijski promet in za obratovanje naših industrij nedopustno beganje in povzročanje nepotrebnih stroškov, ki bi jih v urejenih razmerah ne smelo imeti.

Toda vse to carinski upravi še ni bilo zadosti. V zadnjem času se je spravila tudi na lesene sode in začela dlako cepiti z zastarelimi pravili o tari, ki so bili morda še za primitivno kupčevanje kraljevine Srbije v letu 1907 na mestu, ki pa jih danes vsak

pameten človek mora označiti kot nemogoče. Tako je iznašla, da določa člen 10, da se kot priznana zunanja embalaža smatrajo samo sodi iz mehkega ali trdega lesa, ki so nepobarvani in je začela sode, ki so iz tehničnih razlogov grobo prepleškani, da razne jedke tekočine bolje varujejo, cariniti po postavki 428 carinske tarife s 40 zlatimi dinarji in sicer bruto za neto. Od tega ukrepa, ki je sicer po mrtvi točki brezdvoma v skladu s predpisi, ki pa so se tudi že davno preživeli, je posebno prizadeta vsa oljarska industrija in trgovina in posledice se že čutijo v povišanih cenah blaga.

Zbornica za TOI je takoj na prve pritožbe dostavila carinski upravi obrazloženo spomenico, v kateri je opozorila na posledice, ki jih je izzvala njena naredba, vendar čaka že tri tedne zaman rešitve. Zadeva je medtem nujna, ker povzroča vsak dan nove neprilike in bil bi skrajni čas, da se prejšnje stanje zopet vzpostavi.

Za stabilizacijo dinarja.

V petek se je vršila seja glavnega upravnega odbora Narodne banke pod predsedstvom guvernerja Srečkovića. Prisostvovali so ji skoro vsi člani iz Beograda in drugih krajev države. Navzoča sa bila tudi vice-guverner g. Bajloni in generalni direktor dr. Novaković, ki je imel glavni referat. Na seji so v glavnem razpravljali o poročilu generalnega direktorja dr. Novakovića, ki se je v zadevi stabilizacije dinarja mudil v Parizu in Londonu. Poročal je o zahtevah posojilodajalcev glede izpremembe že prej med Narodno banko in finančnim ministrom oziroma vlado doseženega sporazuma o načinu stabilizacije dinarja. Posojilodajalci zavzemajo stališče, da se ima stabilizacija izvesti na zdravi podlagi, to se pravi, da morajo imeti vse novčani Narodne banke zadostno kritje. Zahteva se, naj stabilizacija dinarja zajamči čim večjo samostojnost Narodne banke in v tem smislu se ima izvršiti izprememba zakona in statuta Narodne banke. Govori se, da se bo izvedla tudi nova razporeditev kredita. Z ozirom na dejstvo, da je Narodna banka dajala v pretežni meri kredite srbijancem na škodo prečanov, se je zahtevalo na seji, naj se posojila ne dajejo po številu delnic, ki se nahajajo večinom v rokah srbijancev, temveč po razmerju javnih bremen, ki jih nosijo posamezni kraji.

Na seji je bil najprej prečitan zapisnik o poslednji plenarni seji, na kateri je bil dosežen sporazum med finančnim ministrom in Narodno banko.

Nato je generalni direktor dr. Novaković poročal o splošnem položaju Narodne banke, o svojem potovanju v London, o pogajanjih za zaključitev posojila in o pogajanjih s posojilodajalci glede stabilizacije dinarja. O njegovem poročilu se je razvila daljša razprava, v kateri so govorili dr. Protić in drugi. Izvenbeograjski člani so predvsem izrazili željo, naj se ne sprejemajo definitivni sklepi na seji, ker je potrebno, da se prej seznanijo z vsemi elementi, ki so pogoj za pravo oceno ukrepov, potrebnih za določitev stališča Narodne banke napram izpremembi statuta in stabilizaciji dinarja. Definitivni sklepi bodo sprejeti na današnji seji upravnega odbora, o kateri bomo poročali v prihodnji številki.

Nekaj pomanjkljivosti predpisov o novem uslužben-skem davku.

Ugleden trgovec iz Ljubljane nam piše:

Ko sem v prvi polovici meseca maja t. l. pripravljajal odpremo novega uslužbenškega davka, sem zapazil nekatere trdote, katere hočem v naslednjem sporočilu naši javnosti s priporočilom, da se z nasveti in predloženji težav, katere so imeli pri odpremi novega uslužbenškega davka od svoje strani, oglasijo tudi drugi tovariši, da na ta način zberemo nekaj materiala in se domenimo, kako naj bi se ti predpisi preuredili, da bi ustrezali splošnim potrebam.

a) Davčne knjižice za uslužbenški davek.

Za plačevanje davkov so naše dolžnosti postale nepregledne. Na davkoplačevalce se stavijo vedno večje zahteve, katerih pred vojno nismo poznali. Sedaj moramo že sami fungirati kot nekaki eksekutorji za državo. Naložilo se nam je pobiranje davka na poslovni promet, ki je jako odijozno, še bolj odijozno pa je pobiranje novega uslužbenškega davka. Poleg odijaznosti nosimo še v manipulativnem oziru težke križe. Predvsem so se nam oktroirale davčne knjižice za uslužbenke. Knjižice se dobe samo v srbohrvaščini, popolnoma pa se je prezrlo ravnopravnost slovenskega jezika. Ako že hoče finančna uprava, da zasluži samo državna tiskarna, naj bi vsaj naročila, da se knjižice izdajo tudi v slovenskem jeziku, da bi bile vsakemu davkoplačevalcu vsaj razumljive. Saj je lepo, da se nas hoče navaditi nasilnim potom srbohrvaščine, a vprašanje je, kako bi sprejeli davčne knjižice naši bratje onstran Sotle in Save, ako bi bile slovenske. Predvsem moramo zahtevati, da dobimo davčne knjižice v slovenskem jeziku.

Ne glede na to napako pa imajo sedanje knjižice nebroj drugih pomanjkljivosti. Ena glavnih je predvsem, da imajo, dasi so na eno leto preračunljive razpredelke pri tedenski mezdi samo za 48 tednov, dasi ima leto 52 tednov. Pa tudi sicer so skrajno nepraktično sestavljene. Šele po dolgem študiranju pride človek na to, kakšen namen imajo posamezni razpredelki. Ako se že tiskovina nalaga, za tako širok krog prebivalstva z najrazličnejšim kulturnim nivojem, je prvi predpogoj, da je sestavljena tako, da je vsakomur, ko prebere napise jasno, kakšni podatki se morajo v knjižico vpisati in kateri razpredelki so za vpis teh podatkov namenjeni. Pri količiki večji pozornosti bi lahko knjižica izgledala veliko praktičnejše nego dejanski izgleda.

b) Potrdila davčnih knjižic za uslužbenški davek.

Po predpisih mora vsako knjižico izdati občinsko oblastvo, katero jo mora vpisati v poseben seznam in na njej potrditi poleg osebnih podatkov uslužbenca samega tudi rojstne podatke otrok izpod 18 let. Ti predpisi so skrajno nerodni. Prvič je popolnoma brez potrebe, da občinsko oblastvo vzame v evidenco vsako posamezno knjižico, ker ima davčno oblastvo pač druga sredstva, da prisili k odpremi davka službodajalca. Poleg tega je pa ta evidenca tudi po-

manjkljiva, ker se delavci selijo in ne ostanejo redno tekom celega leta pri enem in istem gospodarju, dočim obdržijo za celo leto eno in isto knjižico. Nadalje ali ima potrjevanje knjižice kakšen pomen pri delavcih, kateri nimajo otrok, da bi se jim mogel zaradi števila otrok davek znižati?

Specialno v Ljubljani pa imamo še posebne težave s potrjevanjem rojstnih podatkov otrok. Mestni magistrat odklanja vsako potrdilo, ako se mu ne prinese izpisek iz krstne matice župnega urada, kjer je bil otrok krščen. Magistrat vztraja na tej zahtevi brez izjeme, celo glede otrok, ki so bili rojeni v inozemstvu, zahteva, da se mu doprinese potrdila. Res je, da občinsko oblastvo jamči za potrjene podatke, vendar pa bi mu kljub temu ne bilo treba tako birokratično postopati, saj mora tudi samo imeti podatke o rodbinskem stanju, če ne drugod pa pri popisovalnem uradu. Gotovo pa bi mu šel v teh zadevah na roko tudi policijski zglasovalni urad.

e) Vrednost oskrbe.

Pri uslužbenih, ki dobivajo, poleg plače tudi popolno oskrbo, prihaja pri uslužbenskem davku v poštev tudi vrednost oskrbe.

Oskrba se računa pri poslih na 350 dinarjev mesečno, pri služabništvu v obratih pa na 200 Din. Razlika znaša torej 150 Din. Sicer je to malenkostna vsota, vendar pa prihaja v poštev za davčno dolžnost.

Posli so po novem zakonu zavezani uslužbenskemu davku samo glede plače, ne pa tudi glede oskrbe. Pač pa prihaja oskrba v poštev pri vprašanju, ali je dotični posel sploh zavezan novemu uslužbenskemu davku. Davčni minimum za samske uslužbenice znaša na mesec 400 Din. Ako ima služkinja, ki se porablja v hišnem gospodinjstvu, na mesec 200 dinarjev plače, je zavezana davku, ker se mora za določitev davčne dolžnosti prišteti še vrednost oskrbe s 350 Din, tako da znaša njen celokupni prejemek 550 Din, torej več nego 400 Din. Davek plača samo od mezde v denarju, to je od 200 Din na mesec 4 Din. Ako se pa ista služkinja uporablja v obratu, bi morala plačati davek od celokupnega prejemka, vendar se ji pa oskrba ne računa s 350 Din, ampak z 200 Din na mesec. Ako ima samo 200 Din plače, znašajo njeni celokupni prejemki 400 Din, torej ne presežejo davčnega minima in ni treba za njo plačevati nobenega davka.

Prav čudno je, zakaj naj bi bila oskrba služkinje v hišnem gospodinjstvu več vredna nego oskrba služkinje v obratu. Ali bi se ne dalo te razlike odpraviti, da bi se na ta način moglo oprostiti davka ravno služkinje, katere ga najtežje plačujejo.

VIII. Ljubljanski velesejem.

Z milijardami bacilov okužuje človek in žival človeka. Važna panoga ljudskega poučevanja je o bistvu nalezljive bolezni ter o njih obvarovanju. Dozdaj je medicinska veda že našla dokaj sredstev za obrambo. Med narodom pa je o tem vprašanju še vse premalo znanja in ravno vsled tega se tako mnogo greši ob pojavih takih obolenj. Število nalezljivih bolezni je pri nas nekoliko manjše kot drugod v državi, vendar pa je za vsakega važno, da se o povzročiteljih bolezni in obrambi temeljito pouči. Dokaj tega pouka nudi Stalna higijenska razstava na Velesejmu v Ljubljani.

* * *

Znižana vstopnina na velesejmu. Uprava Ljubljanskega velesejma je sklenila delno znižati vstopnice za obisk velesejma, ki se vrši od 2. do 11. junija. To znižanje velja zlasti za državne in privlačne nameščence, delavstvo in dijaštvo. Izdajajo se namreč vstopnice za dve osebi skupno, za ceno Din 15.—. Te vstopnice se dote le v predprodaji pri uradu velesejma (ekonomat). Pozivamo vse slavonske organizacije, da naroče skupno za svoje člane potrebno število vstopnic.

Donos neposrednih davkov v pretekli in proračun davkov v tekoči proračunski dobi.

V proračunski dobi 1927/28, to je v času od dne 1. aprila 1927 do dne 31. marca 1928 so dosegli donosi davkov sledeče zneske:

a) neposredni davki in pribitki	Din 757,124.835'75 (proračunjen na Din 761,250.600'—)
b) izredni pribitek (500% in 30%)	Din 418,228.316'26 (proračunjen na Din 417,600.000'—)
c) invalidski davek	Din 150,641.690'06 (proračunjen na Din 137,600.000'—)
č) vojaška komorska doklada	Din 73,266.878'04 (proračunjen na Din 68,800.000'—)
d) davek na poslovni promet	Din 187,249.996'65 (proračunjen na Din 220,000.000'—)
e) uslužbenski davek	Din 77,461.696'62 (proračunjen na Din 45,000.000'—)
f) davek na ročno delo	Din 44,699.314'21 (proračunjen na Din 25,000.000'—)
g) vojaška taksa (vojnika)	Din 1,998.624'57 (proračunjen na Din 1,000.000'—)

Donos je v celoti presegel proračun za Din 34,420.752.06.

Za proračunsko dobo 1928/1929 je donos neposrednih davkov proračunjen sledeče:

a) neposredni davki in pribitki	Din 681,424.300'—
b) izredni pribitek (500% in 30%)	Din 440,000.000'—
c) invalidski davek	Din 130,000.000'—
č) vojaška komorska doklada	Din 65,000.000'—
d) davek na poslovni promet	Din 220,000.000'—
e) uslužbenski davek	Din 110,500.000'—
f) davek na ročno delo	Din 25,000.000'—
g) vojaška taksa (vojnika)	Din 1,500.000'—

Proračun donosa neposrednih davkov je jako pesimistično računjen. Brez davka na poslovni promet naj bi znašal donos približno 1250 milijonov dinarjev, dejansko pa je znašal 1521 milijonov dinarjev, razlika med donosom za preteklo in proračunom za tekoče proračunsko leto znaša torej 271 milijonov dinarjev, torej več nego je znašal donos davka na poslovni promet.

Z davkom na poslovni promet vred računi vlada donos davkov na 1671 milijonov dinarjev. Brez davka na poslovni promet pa je znašal donos v pretekli proračunski dobi 1521 milijonov dinarjev. Ako bi vlada davek na poslovni promet ukinila, bi znašala torej razlika samo 150 milijonov dinarjev. A tudi to razliko bo brez dvoma pobrala. Donos sedanjih uslužbenskih davkov je proračunjen na 135 milijonov dinarjev, donos uslužbenskega davka po novem zakonu, ki se je začel pobirati že dne 1. aprila t. l., pa je minister za finance v Narodni skupščini ocenil na 170 milijonov. Od razlike po 150 milijonov dinarjev je na ta način kritih že približno 50 milijonov dinarjev, ostanek po 100 milijonov dinarjev pa je razmeroma tako nizek, da bi se ga dalo pokriti iz višjih donosov davkov, ako bi se davki tudi drugje tako ostro pobirali kakor se pobirajo v Sloveniji. Nikakega dvoma ni, da je dana proračunska možnost za ukinitve davka na poslovni promet. Izpolnitev te splošne želje vseh gospodarskih krogov je odvisna od dobre volje finančne uprave vsaj od dne 1. aprila 1929 dalje, ko stopi v veljavo novi finančni zakon in se bodo takrat pokazale vsaj prve konture posledic novega davčnega zakona. Finančna uprava sama proračunava donos neposrednih davkov po novem finančnem zakonu na 1700 milijonov, torej na več nego znaša sedanji donos z davkom na poslovni promet vred. Tembolj moramo biti vsled tega uverjeni, da je ukinitve davka na poslovni promet odvisna samo od dobre volje finančne uprave in da so izgovori, da niti približno ne ve, kakšen donos bodo pokazali novi davki, samo prazen izgovor, da zavleče ukinitve davka na poslovni promet.

* * *

Občni zbor gremija trgovcev v Kranju.

V četrtek, dne 24. t. m. se je vršil občni zbor gremija trgovcev za srez Kranj, ki so se ga udeležili trgovci iz obširnega okoliša, da slišijo poročilo gremijskega načelnika o delovanju gremija v minuli poslovni dobi in se porazgovore o perečih stanovskih problemih.

Občni zbor je otvoril ob 9. uri dopoldne gremijski načelnik g. Sirc in prisrčno pozdravil vse navzoče trgovce ter zveznega tajnika g. Podgorška. Nato je orisal glavne akcije gremija za zboljšanje težkega položaja naše trgovine, sklicujoč se pri tem na tiskano poročilo, ki vsebuje izčrpne podatke o poslovanju gremija. Iz njega posnemamo sledeče podatke.

Gremij je štel 31. decembra 1926 746 članov; med letom jih je pristopilo 49, odstopilo pa 46, tako da šteje gremij koncem leta 1926 749 članov. Izmed teh izvršuje trgovino z mešanim blagom 233, trgovino z lesom 92, branjarijo 54, trgovino z deželnimi pridelki 55, trgovino z živino 42, trgovino z jajci, maslom, zelenjavo in perutnino 31, kramarijo 27, galanterijo 14, trgovino z usnjem 16, trgovino z manufakturami 14, prodaja slaščic in sadja 20, trgovino z mlekom 18, špecerijo 21, sejmarnstvo 25, trgovino z vinom in pivom 6, trgovino s čevlji 13, trgovino s čipkami 9, trgovino z žimo in siti 6, trgovino s čevljarstvi potrebščinami 8, trgovino z železnino 2, trgovino z volno 4, trgovino s suho robo 4, trgovino z žganjem 3, trgovino s semenji 4, trgovske agenture in komisije 4, trgovino z drvini in ogljem 4, trgovino s knjigami in papirjem 6, trgovino s copatami 2, trgovino z lončeno posodo 3, trgovino z lectom, me-

dom in voskom 4, prodajo orožja 3, trgovino z električnimi predmeti 1, prodajo sladoleda 1, drogeriji 2.

Koncem leta 1927 je bilo pri gremiju prijavljenih 87 pripadnikov.

Vajencev je bilo koncem leta 1926 118, med letom je bilo na novo prijavljenih 53, opročenih 22 ter jih je ostalo koncem leta 133.

Pri gremiju je zaposlena ena uradnica. Tekom leta 1927 je došlo in bilo rešenih 1437 dopisov in vlog.

Načelnstvo je imelo v pretečenem letu pet sej, v katerih so se reševale zadeve splošnega značaja, lokalne razmere pa so obravnavali pododbori v Kranju, Škofji Loki in Trzinu.

Trirazredno gremijsko trgovsko šolo v Kranju je obiskovalo v šolskem letu 1926/27 skupno 64 učencev in učenek in sicer:

I. razr. 20 učencev in 9 učenek	= 29
II. razr. 13 učencev in 7 učenek	= 20
III. razr. 6 učencev in 6 učenek	= 12

Šolo je dovršilo z dobrim upehom:

v I. razredu 13 učencev in 8 učenek	
v II. razredu 9 učencev in 7 učenek	
v III. razredu 5 učencev in 6 učenek	

Nesposobnih je bilo:

v I. razr. 8, v II. razr. 4, v III. razr. —.

Gremij je tudi v pretečenem letu posvečal največjo pažnjo trgovskemu šolstvu in tako mu je uspelo ustanoviti s pričetkom šolskega leta 1927/28 enorazredni nadaljevalni šoli v Škofji Loki in Trzinu. Pri ustanovitvi so sodelovali tudi lokalni činitelji, zlasti občinska zastopstva. Posebna hvala gre mestnim občinama v Kranju in Trzinu za izdatno podporo trgovskemu šolstvu.

Velika zahvala za uspešen razvoj trgovskega šolstva pa gre učitelstvu za njegovo neumorno delovanje na gremijskih zavodih, posebej pa še učitelstvu trirazredne trgovske gremijske šole v Kranju, ki je dvignilo to šolo v prvovrsten podeželski šolski zavod.

V svrhu uspešnega napredka v teh šolah pa je potrebno, da imajo vajenci primerno predizobrazbo, zato je sklenil gremij, da naj se sprejemajo v uk le vajenci, ki so dovršili vsaj dva razreda meščanske ali kake druge srednje šole. Da se dosežejo boljši učni uspehi, naj se sprejemajo vajenci le v času od 1. julija do 30. septembra vsakega leta.

Nadalje je gremij posvečal svojo pažnjo izenačenju davkov in trošarin za celo državo, odpravi davka na poslovni promet in reviziji taksnega zakona. Protestiral je tudi proti nalaaganju novih občutnih bremen od strani naših oblasti. Dalje je stavil več predlogov za izboljšanje železniškega prometa, zlasti lokalnega na gorenjski progi, ter ostro protestiral proti skrajšanju nakladalnega in razkladalnega roka na železniških postajah. Zahteval je zboljšanje telefonskega prometa in znižanje taks ter pristojbin pri poštnem, brzojavnem in telefonskem prometu. Ponovno je interveniral pri merodajnih oblastih konečno radi ukinitve točilnih pravic naših trgovcev, glede ureditve delovnega časa v trgovinah ter radi izredkov krošnjarstva, konzumov in nabavljalnih za drug.

Po izvajanjih g. načelnika je očrtal zvezni tajnik naš splošen gospodarski položaj s posebnim ozirom na trgovino ter poročal o prizadevanjih in stremljenjih Zveze za zboljšanje ekonomskega položaja našega trgovstva.

Nato je občni zbor soglasno odobril računski zaključek za leto 1927 in proračun za leto 1928 ter potrdil določitev doklade za leto 1928 v isti višini, kakor za preteklo leto. Odobrena je bila nadalje sprememba gremijskih pravil v tem smislu, da se ne bi sprejemali v uk vajenci v starosti nad 18 let. Občni zbor je nadalje izvolil štiri nove člane načelnstva in dva namestnika, šest članov in tri namestnike v razsodišče ter 10 delegatov za občni zbor Zveze. Pri slučajnostih sta bili sprejeti dve resoluciji. Prva govori o pokojninskem zavarovanju trgovskih nameščencev, se v načelu izjavlja zanj, zahteva pa, da izplača pokojninski zavod nameščencem, ki bi izstopili iz zavarovanja, primerne odpravnine. Druga pa izraža oster protest proti davku na poslovni promet in zahteva, da se čimprej odpravi.

Po izžerpanem dnevnem redu je g. načelnik zaključil občni zbor s prisrčno zahvalo vsem udeležencem.

Zasedanje gospodarskega posvetovalnega odbora v Ženevi.

Mednarodna gospodarska konferenca, ki se je sestala na pobudo Društva narodov v preteklem letu, približno ob tem času, v Ženevi, je imela nalogo, razpravljati o sedanjem gospodarskem stanju v posameznih državah sveta, ugotoviti vzroke že predolgo trajajoče povišne krize in proučiti sredstva za čimprejšnjo gospodarsko vzpostavitev predvsem evropskih držav.

Delo te gospodarske konference se sedaj nadaljuje v mednarodnem gospodarskem odboru in v takome-novanem posvetovalnem odboru. Prvi je bolj tehničnega pomena in ima nalogo, pripravljati konvencije za izvedbo sklepov gospodarske konference. Posvetovalni odbor pa, ki je bil ustanovljen na poslednjem zasedanju Društva narodov, je nekaj zastopnik javnega mnenja ter interesov posameznih držav. Ta posvetovalni odbor, ki zaseda pravkar v Ženevi, tvori 34 članov, katere je imenoval svet Društva narodov in ki so najvidnejši predstavniki evropskih indu-

strijskih, trgovskih in poljedelskih vodilnih krogov. Glavna naloga posvetovalnega odbora je proučiti uspehe, ki so bili doseženi z izvedbo sklepov gospodarske konference ter pripravljati na podlagi izkušenj nove predloge.

Sprico funkcije, ki jo ima mednarodni posvetovalni odbor, so vsekakor zelo zanimiva poročila, ki so jih te dni podali zastopniki raznih držav. Zakaj v teh poročilih se zrcalijo uspehi in neuspehi gospodarske konference, v katero so evropski gospodarski krogi polagali mnogo upanja.

Kakor znano, je gospodarska konferenca odobrila mnogo predlogov glede carinske politike, glede svobode trgovanja, glede organizacije industrijske proizvodnje in za razmah poljedelstva.

Iz razprav, ki so se sedaj vršile v Ženevi, si ni mogoče ustvariti zadovoljive slike. Zastopniki skoro vseh držav so naglašali, da so imela priporočila gospodarske konference prav malo uspeha.

Na konferenci se je n. pr. naglašalo, da je vzrok gospodarski krizi predvsem carinska politika posameznih držav, ki so se zaprele z visokimi protekcionističnimi carinami, radi česar se trgovina ne more zadostno razviti. S tem so seveda prizadeli tudi najširši sloji ljudstva. Znižajte carinske tarife! — to je konferenca priporočala državam. In kaj se je zgodilo? Efekt je bil prav nasproten. Po podatkih, ki jih je zbralo tajništvo Društva narodov, je razvidno, da so carinske tarife sedaj mnogo višje nego so bile maja preteklega leta, ko se je vršila konferenca v Ženevi. Vtis te ugotovitve zamore le deloma ublažiti pripomba, da so tarife kljub vsemu nižje, nego bi bile po prvotnih načelih posameznih vlad.

Glavna namena — znižanja protekcionističnih carinskih tarif — gospodarska konferenca ni dosegla. Vlade se pač niso ravnale po njenih nasvetih. Krivda tiči po mnenju mnogih v neumevanju, ki ga napram temu vprašanju kaže javno mnenje. Letos se je sestel gospodarski odbor, v katerem sedijo sami strokovnjaki in višji funkcionarji: vsi so soglasno izrazili mnenje, da je treba znižati carinske tarife. A nihče se potem ni več zmenil za to. Nekakšna apatičnost, indiferentnost na eni, delovanje v nasprotnem smislu s strani gotovih zainteresiranih krogov na drugi strani, ne dopuščajo, da bi se načrt realiziral.

Če ni gospodarska konferenca obrodila nobenih vidnejših uspehov na polju carinske politike držav, je glasom poročil, še manj koristila uredi-

tvi industrije in predvsem razvoju poljedelstva, ki še vedno preživlja precej težke prilike.

Vsekakor bo zanimivo videti, kakšne predloge bo na podlagi dosedanjih izkušenj izdelal posvetovalni odbor za bodočnost, kar je sedaj njegova glavna naloga.

OBRTNA VAJENSKA RAZSTAVA V CELJU.

Za vajensko razstavo se je do sedaj prijavilo 229 vajencev in vajenk, razstavnih predmetov bo preko 300. Nekatere obrtne nadaljevalne šole so že prijavile izlete v Celje. Slavnostna otvoritev bo v nedeljo dne 27. t. m. ob 9. dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Se pred otvoritvijo bo posebna komisija ocenila posamezne predmete. Nagrade se bodo razdelile v pondeljek obenem z diplomami.

VPRAŠANJE KONVENCIJE ZA ODKUP TOBAKA S ČESKOSLOVAŠKO.

Ze lani je českoslovaško-jugoslovenska parlamentarna delegacija sprejela resolucijo, da se čim prej med Českoslovaško in našo državo sklene konvencija za odkup tobaka. V aprilu t. l. so se vršila med našo upravo monopolov in českoslovaško režijo tozadevna pogajanja, ki pa so ostala brez rezultata. V maju je, kakor znano, odpotoval v Prago upravnik državnih monopolov g. Todorović, da nadaljuje pogajanja. Te dni se je g. Todorović vrnil iz Prage ter je izjavil, da so ob priliki pogajanj predstavniki českoslovaške režije priznali,

da more naš tobak nadomestiti različne vrste orijentalnega tobaka. Vprašanje konvencije vendar še ni bilo rešeno ter se tozadevna pogajanja še vršijo. G. Todorović je mnenja, da bi praktična resolucija parlamentarnih delegacij obeh držav, ki trenutno zborujejo v naši državi, mnogo pripomogla, da se to vprašanje čimprej reši.

STABILIZACIJA FRANCOŠKEGA FRANKA.

»Echo de Paris« piše, da namerava izvesti vlada valutno reformo in stabilizacijo franka brez pomoči zunanjih posojil in brez otvoritve kreditov drugih emisijskih bank.

OTVORITEV TEKSTILNE RAZSTAVE V SKOPLJU.

Dne 24. t. m. se je na izredno svečan način otvorila tekstilna razstava v Skoplju, katere se je udeležilo s svojimi proizvodi tudi več slovenskih tekstilnih industrij. Otvoritvi so prisostvovali zastopnik Nj. Vel. kralja general Milosavljevič, zastopnika vlade Miovič in Hudo- vič in mnogo drugih dostojanstvenikov. Za razstavo vlada veliko zanimanje in je pričakovati, da bo obisk obilen. Razstava je prva te vrste v Južni Srbiji in ostane odprta do 10. junija t. l.

VELIKI IZDATKI ZA ELEKTRIFIKACIJO AVSTRIJSKIH ŽELEZNIC.

Od začetka leta do meseca marca je bilo izdanih za elektrifikacijo železnice 8 milijonov šilingov.

Ljubljanska borza.

Tečaj 25. maja 1928	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22.9325
Berlin 1 M	—	13.6075
Bruselj 1 belga	—	7.93
Budimpešta 1 pengő	9.916	9.946
Curij 100 fr.	1093.50	1096.50
Dunaj 1 šiling	7.9825	8.0125
London 1 funt	277.08	277.88
Newyork 1 dolar	56.73	56.93
Pariz 100 fr.	—	223.77
Praga 100 kron	168.05	168.85
Trst 100 lir	298.25	300.25

Z LESNEGA TRGA.

Nedavno je posebna deputacija lesnih producenlov iz Sušaka predložila trgovinskemu ministru načrt stahulov za lesno borzo na Sušaku. Prošnjo za uslanovitev te borze utemeljujejo s tem, da se sedaj preko Sušaka lelno izvažajo okrog 40.000 vagonov lesa, poleg tega pa še okrog 10.000 vagonov preko Reke za Španijo, dokler nimamo trgovinske pogodbe s Španijo. Istočasno so sušaški industrijci podvzeli akcijo, da se izgradi luka v Marlinščici, kjer bi se lahko uredilo skladišče za 130.000 kub. m lesa. S tem bi kapaciteta sušaškega pristanišča mnogo pridobila ter bi bilo mogoče ves les iz Slovenije izvažati preko Sušaka—Marlinščice. V zadnjem času se jugoslovanski mehki les v vedno večji množini izvažajo v Afriko, in to ne samo v severno, temveč tudi v francoske kolonije ob zapadni obali. Francoski korespondent dunajskega »Holzmarkta« je mnenja, da bodo direktne kupčije iz Jugoslavije v zapadno Afriko sčasoma zavzele znaten obseg. Težko- če obstojajo predvsem le zaradi dimenzij (v francoskih kolonijah se v prvi vrsti lrgujejo madrijerji v določenih dimenzijah od 75—220 mm).

»EGEJSKI PAKT.«

Halija in Turčija bosta v kralkem podpisali pogodbo, s katero se obvezujeta, da ne bosta druga druge napadli, torej nekaj prolinapadalni pakt. V Angori bi najraje videli, da bi se Italiji posrečilo pridobiti za ta pakt tudi Grčijo, tako da bi nastal trojni dogovor med Rimom, Angoro in Atenami, ki se naj bi nazval »Egejski pakt«. Nekaj časa je tudi Rim na to upal, a atenska vlada se ni dala pregovoriti, ampak je zahtevala, da se imajo najprej rešiti važna sporna vprašanja med Turčijo in Grčijo, kakor: izmenjava prebivalstva itd. Anglija, ki nikdar ne sloji ob strani, če gre za kako morskopravno vprašanje, ni pač videla vzroka, zakaj naj bi postal italijanski vpliv v Atenah preveč močan in je radi tega podpirala Alene. Francija si Egejskega pakta nikakor ne želi. Pariz se trudi za sporazum med Beogradom in Atenami, da bi tako oslabil italijansko politiko na Balkanu, ki hoče izolirati Jugoslavijo. Toda Beograd sam je v tem oziru vodil slabo politiko. Macchiavellistični triki in umetnost rimske politike so Beograd tako daleč premotili, da si je bil (Beograd) že siguran nekatke nadvlade na Balkanu. Prav radi te iluzije je Jugoslavija zancmarjala svoje odnose do Turčije, preveč zahtevala od Grčije v solunskem vprašanju in ni niti proli Bolgarski izpremenila svoje politike — nazadnje pa je prišlo razočaranje. Res je sicer, da italijansko-turška pogodba nima brez pritegnitve Grčije za Balkan prav posebne važnosti. Toda imperijalizem, tako tudi fašistični, ima nekako svojo esleliko. K fašistični esleliki pa spada ravno to, da se zemljevidna karta prepere s čim goslejšo mrežo prijateljskih pogodb, ki znajo v danem momentu tudi prav dobro koristili.

RAZNO.

Novi šolski zakoni. Prosvetni minister Milan Grol je izjavil o novem zakonu o srednjih šolah, da bodo najvažnejše v njem določbe, ki bodo omogočale rigorozno presojo kvalifikacije srednješolskih učiteljev. Srednješolski pouk bo po novem zakonu mnogo bolj praktično urejen, kakor je danes. S tem zakonom bo izvedena tudi redukcija srednjih šol. Novi zakon o univerzah bo uredil vprašanje izpitov in predavanj na vseh univerzah. Istočasno bo enotno urejeno tudi vprašanje avtonomije univerz. Uredilo se bo tudi vprašanje višje pedagoške šole s posebnim ozirom na praktično naobrazbo. Minister Grol je izjavil svojim prijateljem, da bodo novi šolski zakoni predloženi Narodni skupščini še letos v jeseni.

Ivan Hribar:

Moji spomini.

Če smo morali pa že na Kranjskem voditi težke boje, mogoče si je predstavljati, kako je šele bilo v drugih slovenskih pokrajinah, kjer sta naš živelj tlačila in davila nemštvo in italijanstvo. Narodni borci teh pokrajin so zatorej od osrednjega vodstva pričakovali vzpodbude in pomoči in jim je bilo jako težko, če je ni bilo ter so iz tega sklepali morali, da so samim sebi prepuščeni in le na lastne moči odkazani. To je po drugi strani bilo tudi zato nevarno, ker se je bilo bati, da se izgubi enotnostna usmerjenost narodnega boja ter tako nasprotniku pokaže, kje smo ranljivi. Pa še nekaj je bilo uvaževati: veljavo Ljubljane kot narodnega središča. Ako smo hoteli ohraniti to, treba je bilo stalnih zvez s periferijo.

Te zveze vzdrževal sem v največji meri jaz. Bil sem v dopisovanju z vsemi deli naše slovenske domovine. Ker sem imel načelo, da nobenega pisma nisem pustil brez odgovora, obračali so se tudi od povsod s polnim zaupanjem do mene. Zato sem imel v izvrševalnem odboru svoje stranke vedno tudi glavno in po navadi odločujočo besedo.

Da mi je to prouzročalo obilno dela, je umevno. Vendar me to ni motilo: delal sem rad in bil sem vsakega uspeha svojega dela vesel. Poleg dela je bilo pa tudi troškov. Tudi teh se nisem ustrašil. Deloma sem posegal sam globoko v žep, deloma sem vedel z nabiranjem pri prijateljih in somišljenikih dobiti denarja, tako da v važnih dobah noben klic iz Koroške, Trsta in Istre ni našel v Ljubljani gluhih ušes. Z genljivimi besedami so se mi v pismih, ki jih še vedno hranim, zahvaljevali za poslano jim podpore v narodne namene: Lambert in Gregor Einspiller, Vekoslav Legat, profesor Josip

77

Lendovšek, Anton Gabron, Vekoslav Spinčič, Matko Mandić, dr. Otakar Rybář, dr. Gustav Gregorin in drugi. Naj-srečnejši sem bil, kadar sem videl, da je poslani denar pripomogel k pričakovanim uspehom.

A še neka — jako važna — okoliščina mi je bila v pomoč. Zastopal sem zavod strogo narodne barve. Kakor je imela središčnica v Pragi biti močan steber v bojih češkega naroda proti Nemcem, tako je njena podružnica v Ljubljani dobila ob svojem rojstvu zibelčni dar v zlata vrednem materinem naročilu, naj bo pospeševalateljica političnih teženj slovenskega naroda. Takšno je bilo zaničevanje do slovenskega naroda, takšna mrznja do slovenskega jezika, da se nobeni dotlej med nami poslujočih zavarovalnic ni zdelo vredno dajati slovenskim zavarovancem v njihovem jeziku pisane zavarovalne pogodbe v roke. Banka »Slavija« pa si je takoj naročila vse tiskovine v slovenskem jeziku. Znameniti poznavalec našega jezika, Fran Levstik preskrbel je prevod teh tiskovin.

Skrbel sem tudi za to, da je generalno ravnanje v Pragi na izrazitejši način pokazalo svoje sočuvstvanje z našimi težnjami. Izposloval sem vsako leto precejšnje denarne prispevke v slovenske narodne namene. Današnji svet ne ve, v kakšnih žalostnih gmočnih razmerah smo živelj Slovenci takrat, ko je bila vsa industrija in skoro vsa trgovina v rokah naših narodnih nasprotnikov. Zato tudi presoditi ne more, koliko so ti denarni prispevki pomenili in kako mnogo so pripomogli k uspehom, ki ste jih zadnji dve generaciji zapustili sedanjemu pokolenju. Zahvale za to nisem užival ne jaz in ne banka »Slavija«. Pa za to mi tudi ni bilo, kajti človeku, ki iz srčne potrebe kako dobro delo vrši, je bore malo do hvaležnosti.

Največ pažnje od naše strani je brez dvojbe zaslužila Istra. V njej je bil kmet, ki se je iz narodnega

mrtvila probujati jel, popolnoma v rokah oderuhov iz laških mest. Tako celo, da niti svojega političnega pričanja ni kazati smel, ne da bi bilo to ostalo brez hudih posledic zanj. Pač so rodoljubni voditelji tega zasužnjenega naroda snovali zadrage z namenom, da iztrgajo kmeta iz rok laške gospode; a tega je bilo vendar še premalo. Na prošnjo svojih prijateljev Matka Mandića in Vekoslava Spinčiča izposloval sem zato pri generalnem ravnateljstvu banke »Slavije«, da je jela v Istro dovoljevati hipotečna posojila. Mnogo poljedelcev iz Istre bilo je na ta način rešenih laških pijavk. Ker sem bil določil za posredovalce narodne voditelje dr. Rybářa, dr. Gregorina in dr. Petnarja v Trstu, dr. Dukića in dr. Dinka Trinajstića v Pazinu in dr. Laginjo v Pulju, povzdignila se je s tem med ljudstvom tudi njihova veljava.

Kakšne važnosti je bila organizacija banke »Slavije« v splošnonarodnem obziru, videlo se je pa posebno takrat, ko so prišle volitve. Iz Istre in iz Koroške so mi prihajala pisma, naj uplivam na zastopnike, da se spuste v volilno agitacijo, ali pa naj pošljem bančne uradnike, da posežejo vanjo. Vatroslav Holz se je ob takih časih izpremenil v pravega vseslovenskega volilnega priganjača in apostola politične zvestobe. Od kraja do kraja je potoval, da bodri in navdušuje. Jaz sam pa sem v omenjeni dve deželi, pa tudi na Štajersko in Goriško, po želji tamšnjih volilnih odborov pisal nešteto pisem, da pridobim omahljivce in dvomljivce ter podžgem mla- neže k živahnemu delu za srečen volilni izid. Če sem videl, da ni drugače, peljal sem se tudi sam venkaj, da stopim dejansko v bojno metež. Če je šlo kje za kršenje narodnih pravic, se tudi nisem plašil prask z državnimi uradi in bi n. pr. mogel dolgo pesem zapeti neugnani Andrej Gabršček o tem, kako krepko sem ga v tem vprašanju z ličnimi intervencijami podpiral.

(Dolge prihodnjak.)

Moratorij v Rumuniji. Rumunski konzulat v Zagrebu razglasi, da je vest, ki jo je priobčila »Tekstil-Zeitung« iz Berlina, češ, da so trgovci iz Bukarešte in Braile sklenili zahtevati od rumunske vlade splošen moratorij, popolnoma izmišljena.

Nov kanal v Južni Ameriki. V Rio de Janeiro (Brazilija) so došli trije ameriški inženirji, ki naj po naročilu ameriških denarnih krogov preštudirajo načrt zgradbe kanala, ki bo vodil v zaliva Sv. Jurija pri Comodoru Rivadavij v Argentini skozi Patagonijo v Chile. Stroški so preračunjeni na pol milijarde dolarjev. Kanal naj bi odprl v prvi vrsti pot do bogatih petrolejskih vrelcev v pokrajini Chubut. Uporaba nevarne Magalhaensove ožine bi postala odveč. Ako pridejo inženirji do ugodnega zaključka, se bo začel kanal graditi že v tekočem letu, dovršil se pa bo l. 1936. — Vlada republike Kolumbije v Južni Ameriki poroča, da se je dosegel sporazum glede gradnje železniškega predora skozi Ande, ko bo zvezal z železnico Bogoto z Buenaventuro ob Tihem oceanu.

Radijski vrelec na Švedskem. V bližini Dalberga, v severnem delu Švedske so odkrili te dneve nov radijski vrelec, čigar radijska vsebina znaša po raziskovanju v Stockholmu celih 41.089 voltskih enot. Toliko enot ni imel doslej še noben vrelec. Ves tamošnji okraj se spremeni v toplice in se je tudi že sestavil konzorcij, ki bo izkoriščal zdravilno moč tega najnovejšega vrelca.

PROTI VOJNI.

Kellog-ov načrt — 6 velesil pridobili za pak-proti vojni — ima vedno več uspehov. Napram Ameriki se ostale velesile nočejo pokazati počasne. Francija se nahaja naravno v posebnem položaju. Briand, proti kateremu je bilo prav za prav enostransko in samovoljno postopanje Kellog-a naperjeno, je prosil velesile, da počakajo francoske protipredloge in že par dni pozneje je poslal v Washington svojih znamenitih 6 pridržkov, pod katerimi bi bil on pripravljen pridružiti se Kellog-ovemu načrtu. Nemčija je takorekoč z obračno pošlo odobrila Kellog-ovo besedilo, ne da bi francoske pridržke sploh omenila. Nato je prišla Italija na vrsto. Mussolini je v imenu Italije izrazil svojo »polno simpatijo« za idejo, katere cilj je, da se države odpovejo vojni kot sredstvu svoje nacionalne politike. Do sedaj bi lahko marsikdo mislil, da neguje fašistično svetovno naziranje prej simpatije za vojno in da noče nje prokleti, ampak da hoče predvsem prokleti oni demokracijski-pacifistični duh, ki zahteva odpoved vojne. Toda noben papir ni tako polrpečljiv, kakor baš oni, na katerem se pišejo diplomatske note. Važnejši in na vsak način bolj resno vzel je odgovor Anglije. Chamberlain je v svojem govoru v spodnji zbornici dne 10. maja t. l. izjavil, da se Anglija brez pridržka pridruži ameriški mirovni ideji. Dva tedna poprej se je pa še zdelo, da Chamberlain nekako lavira med

Francijo in Ameriko. Bila je to njegova prva javna izjava o Kellog-ovem načrtu in on je dal to izjavo baš na slavnostni pojedini v angleško-francoskem društvu v Birmingham-u. On je primerjal Kellogov načrt z Locarnom in čisto odkrito je pripovedoval, kako je smatral takrat za potrebno, da kratko in jasno reče Stresemannu, da ne bo prijateljstvo z Anglijo nikoli sklenjeno na škodo Francije. V diplomatičnem jeziku se to pravi, da se London v razmerju Pariza do Washingtona ne bo na noben način postavil proti Parizu. V Franciji so Chamberlainov govor dobro razumeli in so že mislil, da se je Kellogova ofenziva izjalovila. Toda Washington je bil zelo vznemirljiv in je dal v svojih poročilih to ludi čuti. Chamberlain se je za korak izmaknil amerškemu pritisku. Njegova izjava dne 30. aprila v spodnji zbornici se je še držala zlate srede med amerškim in francoskim predlogom, Chamberlain je očitno skušal pomiriti Washington, a Francije ne pustiti na cedilu. In da se da Franciji možnost izhoda, je izjavil, da hoče Anglija, predno odgovori na Kellogovo nolo — podobno kakor pred Locarnom — sklicati juristično konferenco prizadejih držav. Toda že naslednjega dne je brzojavil washingtonski poročevalec »Times-a«, da bi Amerika tak predlog enoslavno odbila. Iz Chamberlainovega govora v spodnji zbornici je bilo razvidno, da izhaja ideja juristične konference prav od Chamberlaina samega in sicer uradno. »Ampak takoj, ko sem

zvedel,« je rekel Chamberlain, »da ta predlog ni všeč eni izmed prizadejih vlad, sem ga vzel nazaj.« In res ni ostalo drugega kakor reči tej »nezadovoljni« vladi: »Da.« Kajli Macdonald je v svojem govoru to zahteval. Lloyd George je isto zahtevo moliviral sledeče: Amerika je edina država na svetu, ki je tako svojo armado, kakor ludi mornarico povečala nad predvojno stanje. Če je torej ta država poslala tak predlog, jo moramo takoj prijeti za bese.

TRŽNA POROČILA.

Dunajska borza za kmetijske proizvode. (24. t. m.). Prijaznejše ameriške notacije niso vplivale na tendenco dunajskega tržišča. Promet se je dalje gibal v minimalnih mejah, ker so kupci skrajno rezervirani. Tudi za blago nove želje ni zanimanja, ker obstojajo izglede za zboljšanje posevkov. Jugoslovenska pšenica Tisa (77 kg) se nudi po 1'88 do 1'89. V turščici je tendenca prijaznejša in sicer v zvezi s slavno argentinjskih pristaniščnih delavcev. Notacije za domačo pšenico in rž so bile znižane za 50 grošev. Uradno notirajo vključno blagovno-prometni davek brez carine: pšenica: domača 42'5—43'5, madžarska Tisa 47'25—47'75; rž: marchfeldska 41'75—42'25; turščica: 37—37'5; oves: domači 38'25—38'5.

Razširjajte »Trgovski list«!

Najboljše

nabavite otroške majice in nogavičke, moške in ženske rokavice, žepne robce, razni nakit za šivilje, kravate, gumbe, vezeno, čipke, kompletne potrebščine za krojače, čevljarje in sedlarje edino le pri

Jos. Petelincu

Telefon 2913
Na veliko!

Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika

Veletrgovina

kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!

* SALDA-KONTE *

STRACE - JOURNALE

ŠOLSKE ZVEZKE, MAPE

ODJEMALNE KNJIŽICE

RISALNE BLOKE ITD.

nudi po izredno nizkih cenah

KNJIGOVEZNICA

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE.

VINOCET
tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega vina.
Tehnično in higijenično
najmoderneje ureje-
na kisarna v Ju-
goslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

Vnovčevalnica

FR. KLEMENC - LJUBLJANA

- Tvornica mesnih izdelkov in konzerv -

Samo na debelo!

Zahtevajte cenik!

Telefon štev. 2164.

Brzjavaj: Vnovčevalnica.

KUVERTA
družba z o. z.

Tvornica kuvert in
konfekcija papirja

LJUBLJANA

Karlovška c. 2
Vožarski pot 1

VELETRGOVINA

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko
blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
delke. - Raznovrstno

RUDNINSKO VODO

Lastna pražarna za
kavo in mlin za dišave
z električnim obratom.

Ceniki
na razpolago!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ustanovljena leta 1889.

Telefon štev. 2016.

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

Poštni ček 10.533.

Ustanovljena leta 1889.

LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA

Stanje vložnega denarja
nad 300 milijonov dinarjev.

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer
proti najugodnejšemu obrestovanju. — Hranilnica plačuje zlasti za vloge
proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Stanje vložnega denarja
nad 1.200 milijonov kron.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
TRG.-IND. D. D. GREGORČIČEVA 23

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVEZNICA. * TELEFON. ŠT. 2552.

Ureja dr. IVAN PLESS. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.